

A. Melicherčík sa podieľal na viacerých edičných počinoch: viaceré vydania Dobšinského *Prostonárodných slovenských povestí*, Zátureckého *Slovenské príslavia, porekadlá a úslovia*, výbery zo slovenskej ľudovej slovesnosti a ľudostnej lyriky *Zo živých prameňov* a *V širom poli studienečka*, ku ktorým napísal obsiahle úvody, doslovy a poznámkové aparáty.

Komplexný pohľad na repertoárovú šírku folklórnych žánrov na Slovensku podáva jeho chrestomatia *Slovenský folklór* (SAV – Bratislava, 1959).

Plány A. Melicherčíka spracovať dejiny ľudovej kultúry na Slovensku a pripraviť komplexnú monografiu Oravy jeho náhlou smrťou ostali nenaplnené.

O rozvoj etnografie a folkloristiky sa A. Melicherčík zaslúžil aj organizačnou a koncepčnou prácou ako člen viacerých komisií, grémíí – bol členom vedeckej rady Národopisného ústavu Slovenskej akadémie vied, pracoval v redakčnej rade Slovenského národopisu, bol členom odbornej komisie pre etnografiu a folkloristiku pri Československej akadémii vied, členom Kolégia histórie Slovenskej akadémie vied, v roku 1958 patril k zakladajúcim členom Slovenskej národopisnej spoločnosti a v rokoch 1963 – 1966 bol jej podpredsedom a i.

Hana Hlôšková

Prof. PhDr. Ján MICHÁLEK, DrSc.

*1932

Ján Michálek v roku 1956 absolvoval štúdium histórie a národopisu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave a odvtedy až do odchodu do dôchodku v roku 2004 pôsobil ako vysokoškolský učiteľ na katedre, ktorá dnes nesie meno Katedra etnológie a kultúrnej antropológie FIF UK.

Vo svojom vedeckom diele sa venoval predovšetkým dejinám folkloristiky, teórii folkloristiky a jednotlivým žánrom ľudovej prózy. Kandidátsku dizertačnú prácu *Historická tematika v ústnom podaní na Podjavorinsko-Podbradlansku* obhájil v roku 1965. Ján Michálek v spolupráci s J. Olexom pripravil preklad medzinárodného katalógu rozprávok A. Aarneho a S. Thompsona *The Types of the Foltales* (1928), ktorý vyšiel v roku 1960. V roku 1971 vydal monografiu o memoráte ako o špecifickom rozprávačskom žánri: *Spomienkové rozprávanie s historickou tematikou* (Bratislava, 1971), ktorou sa habilitoval.

Ján Michálek pripravil viacero skrípt a učebných textov: *Dejiny etnografie a folkloristiky*. *Postavy, diela, inštitúcie* (Bratislava, 1990, 1994, 1998), *Tradícia a inovácia (štúdie o ľudovej kultúre)* (Bratislava, 2001). Editoval a doslov napísal

k dielu P. J. Šafárika *Slovanský národopis*, ktorý vyšiel ako IV. zväzok *Spisov P. J. Šafárika* (Košice, 1995).

Ján Michálek editorsky pripravil pre vydavateľstvá VEDA, Tatran, Mladé letá a i. početné zbierky a výbery z ľudovej slovesnosti, z ktorých viaceré vyšli aj v reedícii – napr. *Čarovné zrkadlo. Výber zo slovenskej ľudovej slovesnosti* (Bratislava, 1973, 1983, 1988). Stál pri zrode edície Ľudové umenie na Slovensku vo vydavateľstve Tatran, kde publikoval monografie memorátov *Keď je dobrá klo-bása* (Bratislava, 1987), miestnych a historických povestí *Zvonové studničky* (Bratislava, 1990) a demonologických povestí *Na križných cestách* (Bratislava, 1991). Naratívom o Slovenskom národnom povstaní sa venoval v publikácii *Protifašistický odboj na Slovensku v rozprávaniach ľudu* (Bratislava, 1985).

Editoval viacero lokálnych a regionálnych monografií napr. *Liptovská Teplička* (Košice, 1973), *Stará Turá* (1983), *Brezová pod Bradlom* (1970, 1998), *Ľud hornádskej doliny* (Košice, 1989) a viaceré zborníky z vedeckých podujatí: napr. *Slovenská ľudová kultúra (stredoeurópske vzťahy)* (1996).

Je autorom 20 hesiel v *Encyklopédii ľudovej kultúry Slovenska I., II.* (Bratislava, 1995) a v *Slovenskom biografickom slovníku* (Martin, 1987 – 1992).

Bol školiteľom desiatok diplomových a dizertačných prác. Ján Michálek je členom viacerých redakčných rád odborných periodík a dlhoročným členom vedeckých rád a komisií na udeľovanie vedeckých hodností na Filozofickej fakulte UK a v Slovenskej akadémii vied. Patrí k zakladajúcim členom Slovenskej národopisej spoločnosti, ktorá vznikla v roku 1958.

Pedagogickú, vedeckú a organizačnú prácu J. Michálka ocenili viaceré inštitúcie pamätnými plaketami a medailami, napr. Univerzita Komenského mu udelila Zlatú medailu UK.

Hana Hlôšková

Doc. PhDr. Štefan MRUŠKOVÍČ, CSc.

*1932

Významný predstaviteľ slovenského múzejníctva, vysokoškolský pedagóg. Po skončení štúdia na Filozofickej fakulte UK v Bratislave v rokoch 1958 – 1963 pôsobil na fakulte ako odborný asistent na odbore národopis. Počas svojho pôsobenia na katedre svoje prednášky orientoval na problematiku ľudovej materiálnej a výtvarnej kultúry Slovákov, etnografie Slovanov, osobitne prednášal témy z ľudovej architektúry a muzeológie. V rokoch 1963 – 1975 bol riaditeľom Etnografického múzea SNM v Martine, neskôr ako riaditeľ Slovenskej národnej galérie v Bratislave. Po